

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium Benedictinum, Pars aestivalis - Cod. Lichtenthal 131

[Frauenalb], [1518 Druck; Handschrift 1. Hälfte 16. Jh.]

Dedicatio ecclesie

[urn:nbn:de:bsz:31-40541](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-40541)

In dedicatione ecclesie.
Ad pamas vel. sup pos a.

Tu domine vniuersorum qui nullam habes indigentiam voluisti templum tuum fieri in nobis: conserua domum istam immaculatam in eternum domine. **an.** **B**enedictus es in templo sancto glorie tue et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in secula. **a.** **P**resta domine vt quisquis hoc templum benedicia petiturus ingreditur cuncta se impetrasse letetur. **an.** **F**undamenta templi huius sapientia dei fundavit in quo dominum celi collaudant angeli si irruent venti et fluant flumina non possunt ea mouere vniuersa: fundata enim erant supra petram. **Lapitulum. Apocalypsis. xxi.**

Uidi ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendente de celo a deo paratam sicut sponsam ornatum viro suo. Deo gratias. **Be.** **B**enedic domine. **vt infra. xij. Hy.** **U**rbis beata. **ex integro. fol. lxx. r.** **H**ec est domus domini firmis edificata. **Be.** **B**is fundata est supra firmam petram. **Ad mat. an. d. q. metuentus est locus iste vere non est**

hic aliud nisi domus dei et porta celi. **Quato.**

Deus qui nobis per singulos annos huius sancti templi tui consecrationis reparas die et sacris tempore mysterijs representas icolum es exaudi preces populi tui prestat vt quisquis hoc templum benedicia petiturus ingreditur cuncta se impetrasse letetur. **Et factus per dominum. C. Inuit.** **E**ratemus domino regis sumo. **Qui** suum sanctificauit tabernaculum. **ps. Venite. hy.** **A**ngulare fundamentum. **fol. lxx. cu. v. sequetur et ultimo. In. i. noct.** **an.** **D**ominus in templo sancto suo dominus in celo alfa. **p. r.** **I**n domino confido. **f. iij. a.** **T**ollite portas principes vestras et eleuamini porte eternas. **p. xxiii.** **D**ominus est terra. **fol. vii. an.** **E**rit mihi dominus in deum et lapis iste vocabitur domus dei. **p. xxv.** **J**udicame domine quoniam ego in innocetia. **f. viij. a.** **I**n templo domini omnes dicent gloriam. **p. xxviii.** **A**fferre. **f. ix. a.** **E**dificauit moyses altare domino deo. **p. xlv.** **D**e domino. **f. xvi. a.** **N**on est hic aliud nisi domus dei et porta celi. **ps. xlvii.** **M**agnus dominus. **fo. xvi. r.** **D**omine dilexi decorum domus tue. **ps. Et loci habitacionis glorie tue. Home. ve. be. p. b. i. sup. eu.**

Dedicatio

Non est arbor bona que facit fructus malos. **Lectio. 1.**

Quia propitia diuinitate fratres charissimi solenta dedicationis ecclesie celebrari debemus. Gruere solentati quam columbus ut sicut ornatis studiosi eiusdem ecclesie parietibus pluribus accessis luminaribus amplificato numero lectionum: addita psalmodia: letis nocte vigilijs ex more transigimus: ita etiam penetrata cordium nostrorum semper necessarijs bonorum operum decorem ornamentis. **¶** Semp in nobis flamma diuine patrie et fraternae charitatis augetur: semp in sanctuario pectoris nostri celestium memoria preceptorum: et angelice laudationis dulcedo sancta resonet. **¶** In dedicatione templi decantabat populus laudem. Et in ore eorum dulcis resonabat sonus. **¶** Omnia uerum facie templi coronis aureis et dedicauerunt altare domino. **¶** Et in. **Lectio. 2.**

Hic sunt ei fructus boni arboris: hic boni thesauri cordis: hec fundamenta sapientie architecti quam nobis hominibus dierna sancti euangelij lectio commendat: non nos formam solummodo sed etiam potius uolens

habere plenam. **¶** Quod etiam mystica veteris instrumenti hystoria nobis diligenter insinuat quam uel moyses tabernaculum uel templum domino salomon insinuat ecclesie typum condidit. **¶** Utraque enim domus firmiter fundata esse refert: tabernaculum quidem quod compactos de tabulis habebat parietes super bases argenteas: templum autem super lapides quadros in fundamentis superpositos. **¶** Fundata est domus domini super uertice montium exaltata est super omnes colles: et uenit ad eam omnes gentes. **¶** Et dicit gloria tibi domine. **¶** Uenientes autem uenient cum exultatione portantes manipulos suos. **¶** Et dicent gloria. **Lectio. 3.**

Ligna quoque erant ipsa tribulatio de quibus et tabernaculum omne factum est et templum inornatum ac desuper tectum fulgebat. Aurum etiam de thesauro bono optimum precebat: de quo et tabernaculi parietes intus et foris uersuti: et templum non tantum parietes uerum etiam laquearia: trabes ostia: postes: et pauimenta erant cooperta. **¶** Sed et uasa et utensilia domus uerumque cuncta pene aurea: neque hec nisi de auro purissimo fierent.

ri licebat. Fructus etiā arborū qui in domū dñi offerrebatur purissimi et exquisiti esse iubebant hoc est vitis oliue thuris myrrhe vel stacti et ceterarū huiusmodi. **R.** Quia ne surgens iacob erigebat lapidē in titulum. Fundens oleū desup votū vouit dño **S.** Erit mihi dñs i deū et lapis iste vocabitur domus dei Fundens oleum desup votum vouit domino. **Le. iij.**

Quidelicet cuncta spiritualiter intellecta et verā nostre fidei et operationis sinceritatem denunciāt. Domus nāq; vtraq; (vt diximus) vniuersalis ecclesie figurā premōstrat. Neq; incōgruū q̄s arbitret q̄ due sūt domus dñi i mysterio facte cū vna domū xp̄i esse ecclesiam nullus fidelis ambigat.

Due etenim domus sunt dicitur: ob significationē vtriusq; ppli in eadem fidē venturi iudei videlicet et gētilis. Unde bene tabernaculum sola plebs hebreā dedit in eremo: tēpli autē structurā p̄fēctā id est aduene de gentibus quotquot i p̄p̄o israel tūc iueniri poterāt deuota fide implerūt. **R.** Terribilis est locus iste nō est hic aliud nisi

domus dei et porta celi. Vere etenim dñs est in loco isto et ego nesciebā. **S.** Cum euigilasset iacob de somno ait. Vere. **En. ij. noc. a.** Vidit iacob scalā sūmitas eius celos tangebāt et descēdentes angelos et dixit vere locus iste sanctus est. **Jo. ix.** Exaudi deus deprecationē. **Jo. xxi. An.** Cū euigilasset iacob de somno ait vere dñs ē i loco isto.

p. lxxij. Te decet hymnus. **Jo. xxi. a.** Erexit iacob lapidē i titulū fundens oleū desup. **ps. lxxxiij.** Quā dilecta. **Jo. xxix. An.** Tēplum dñi sc̄tū est dei cultura ē dei edificatio est. **p. lxxxvi.** Fundamenta ei. **Jo. xxx. a.** Qui hitat i adiutorio altissimi i p̄tectione dei celi morabit. **ps. xc.** Qui hitat i. **f. xxv. a.** Vidēta gl̄ia dñi de loco sc̄o suo alla. **b. xxvij.** Dñs regnauit irascant. **f. xxxiii. v.** Isti quē habitāt i domo tua dñe. **Re.** In sc̄a sc̄oꝝ laudabūt te.

Sed et rex po. **Le. v.** Tentissimū tyā conductus a salomone cōmodatq; artificibus et lignis gratissime iuuat: quia nimirum ante incarnationē dominicā notus tantū in iudea deus: at postq̄ ille in ea qua nat

Dedicatio

et passus est carne resuscita
tus a mortuis: et exaltatus est
super celos deus: continuo
super oem terram nois et us
glia refulsit: orbiq; vniuer:
sus ad edificatione domus
illius accepta ab eo pmissio:
ne donoru celestiu gaudes
accurrit. Quid ergo ipse co
ditor: redemptor: noster de
constructione sue domus que
uos sumus: in ea que nobis mo
do recitata est lectione san:
cti euangelij dicat: audiamus.
Non est arbor bona que facit
fructus malos: neque arbor ma
la faciens fructu bonu. **Ps.**
Et que metuendus est locus iste
Vere non est hic aliud nisi do
mus dei et porta celi. **Sur**
gens mane iacob tulit lapi
de et erexit in titulu fundesq;
oleu desup dixit. **Ge. 28. 18.**
Bonas ergo arbores
et bonos haru fructus
in constructiones sui templi
sepe sapiens querit. Et vero
male arboris que sit finis ides
alibi docet dicens. Omnis
arbor que non facit fructus
bonu excidetur in igne mit
tet. Arbores namque hoies:
fructus aut opera dicit ipsoz.
Vultis eni nosse qui sint ar
bores bone: qui ve male fru
ctus: Apostolus docet di

cens. Manifesta autem sine
opa carnis: que sunt fornicat
io: inuidicia/luxuria/idolo
ru seruitus/veneficia/inimi
cicie/contentiones/emulatio
nes/ire/rispe/dissentiones/he
refes/iudicie homicidia/ebri
etates/comestiones: et his
similia. **B.** Benedic dñe do
mu ista quam edificauit noi
tuo. Venientiu in locu istuz
exaudi preces in excelsu so
lio glorie tue. **Domu tua**
dñe decet scitudo in logitu:
dine dieru. **Veni.** **2. co. vii.**

Ultis audire an arbo
faciunt ad eterni regis tem
plu pertineat? Subiungit
apostolus dicens. Que pre
dicovobis sicut pdixi: quo
niam qui talia agunt regnu
dei non consequentur. Bone
quoque arboris fructus sub
sequenter enumerat aposto
lus cu ait. Fructus aut spiri
tus est: charitas/gaudium/
pax/patietia/loganimitas/
bonitas/benignitas/masue
tudo/spes/modestia/conti
nentia/castitas. De quibus
et alibi admonet dicens. Et
filij lucis ambulate. Fructus
eni lucis est: in omni bonitate et
iustitia et veritate. Qui nimi
rum fructus cu arboru e qui

bus prodeunt et hic ad do-
mū fidelz illic ad habitatio-
nē superne beatitudinis ve-
raciter ptinent. **R.** Domus
mea domus orationis voca-
bitur dicit dñs. In ea omnis
qui petit acceptus et q̄ querit
inuenitur pullanti aperiet. **R.**
Hęc est dom⁹ dñi firmē edifi-
cata: bñfundata est supra
firmā petra. In ea. **Lcō. viij.**

Adiamus deniqz ar-
borē bonā de bonorū
fructuū puētū letantē. Ego
autē sicut oliua fructifera in
domo dei: speravi in mīa dei
in eternū et in sc̄m sc̄i. Fru-
ctus quippe oliue lucidus ē
opus mīerz ideo iure in mīa
dei sperat in templo eterni-
tatis: qui in domo dei presen-
ti mīe gratia resplēdet. Iu-
re se talis ad tēpluz magni
regis ptinere p̄fidens alibi
dicit. Et mīa tua subsequet
me: oibus diebus vite mee
ut inhabitet in domo dñi in
longitudine dierū. **R.** Nisi
taq̄s dñe habitationē istā.
Et oēs insidias inimici ab
ea longe repelle. **R.** Bene-
dic dñe domū istā et oēs ha-
bitates in illa. **Et. ¶ In. iij.**
noc. ā. In domū dñi letan-
tes ibim⁹. **¶ An. Letar. iij.**
fo. xlvij. Nisi dominus edifi-

cauerit. **fo. xlvij.** Ecce nunc
benedicite. **fo. xlvij. R.** Fun-
data est dom⁹ dñi super ver-
ticem montū. **R.** Et exalta-
ta est super omnes colles.

lc. ii. Lectio sancti euange-
lij secundū lucam. Cō. xij.

In illo tēpore. Ingres-
sus ies⁹ pambulabat
hierico. Et ecce vir noie za-
cheus: et hic erat princeps
publicanorū: et ipse diues. Et
rel. **Ex. p̄metario beati am-**
brosij ep̄i de eadē lectione.

3 acheus statura pusillus
hoc est nulla nobilitatis ige-
nite dignitate sublimis exti-
gu⁹ meritis sicut popul⁹ na-
tionū: audito domini salua-
tionis aduentu quē sui nō re-
ceperant: videre cupiebat.
Sed nemo facile iesū videt

¶ Nemo potest iesū videre
cōstitutus in terra. Et quia
non prophetas non regnuz
habebat: tanq̄ forma gra-
tie naturalis ascendit in si-
comozū vanitate sc̄i licet iu-
deorū p̄terēs: errata quoqz
corrige superioris etatis:
et ideo iesū interioris do-
mus recepit hospitiū. **R.**
Lapides preciosi omnes mu-
ri tui. Et turres hierusalez
gēmis edificabunt. **R.** Pla-
tee tue hierusalē sternentur
H. iij.

Dedicatio

anno mūdo. Et turres. **lc. x.**

Et bene ascēdit in arborē vt arbor bona bonos fructus faceret: ac naturali p̄cisus oleastro et cōtra naturā insertus in bonā oliuā: fructū posset legis afferre. Radix enī sancta: et si rami inutiles. Quorū infructuosam gl̄iam plebs gētū fide resurrectōis quasi quādā corporis eleuatione trāscendit. **¶** Et ecce vir nomine zachēus. zachēus i sico: moro: cecus in via. Quorū alterū dñs miseraturus expectat: alterum mansionis sue claritate nobilitat. Alterum sanaturus interrogat: apud alterū se nō iuitatus inuitat. Sciebat enī vberē hospitij sui esse mercedem. Sed tamen et si nōdum vocē inuitantis audierat: affectū audierat. **¶** Tu domie vniuersorū qui nullā habes indigentā voluisti templū tuū fieri in nobis. Conserua domū istā immaculatā in eternum dñe. **¶** Tu elegisti domum istam dñe ad inuocandum nomen tuum in ea: vt esset domus oratiōis populo tuo. Conser. **Lectio. xi.**

Atrū ne cecū illū tanq̄ fastidiosi pauperū

cito reliquisse videamur: et transisse ad diuitē: expectemus euz: quia expectauit et dominus. Interrogem⁹ euz: quia interrogauit et christ⁹. Nos interrogemus quia nescimus: ille quia nouerat. Nos interrogemus vt sciamus: vnde curatus sit: ille interrogauit vt in vno plures disceremus: vnde dominus videre mereamur. Interrogauit enī: vt crederem⁹ nisi p̄fitentē nō posse sanari. Et cōfestim inquit vidit: et seq̄batur illū magnificās deū: et pambulabat hierico. Alter enī nō videret: nisi sequeretur xp̄m: nisi dñm predicaret: nisi seculum p̄teriret. **¶** Audi ciuitatē sanctā hierusalē nouā descēdētē de celo a deo paratā: et audiu vocem magnā de throno dicētē ecce tabernaculū dei est cū hominib⁹. Et habitabit cū eis. **¶** Et ipsi ppl's eius erunt et ipse de⁹ cū eis erit eorū deus. Et. **Lectio. xii.**
Quam diuitibus quoq̄ volumus enī offendere diuites: quia volumus si fieri potest sanare omnes: ne in cameli cōparatione p̄stricti in zachēo citius q̄ oportuit

derelicti iuste habeant com-
 motionis offensam. Discant
 nō in facultatibus crimē ha-
 beris: sed in his qui vti nesci-
 unt facultatibus. Nam diui-
 tie vt i pedimēta improbis:
 ita bonis sunt adiumēta vir-
 tutis. Diues certe zachēus
 electus a christo sed dimidi-
 um bonorum suorum pauperi-
 bus largiēdo / reddēdo etiā
 in quadruplū q̄ fraude sus-
 tulerat alterū enī nō sat est
 nec habet gratiā liberalitas
 si iniuria pseuerat: quia non
 spolia sed dona q̄runt: vber-
 riorē mercedē q̄ contulerat
 accepit. Et bene princeps i-
 ductur publicanorū. Quis
 enī de se desperet: quādo et
 iste puenit: cui sententia ex frau-
 de? Et ipse inquit diues? vt
 scias nō oēs diuites auaros
 B̄. B̄. d̄. d̄. n̄. e. domū istam
 et oēs habitātes in illa sitis
 i ea sanitas hūilitas sc̄titas
 castitas viri? victoria fides
 spes / r̄ charitas benignitas
 temperātia / patientia sp̄ua-
 lis disciplina / r̄ obedientia.
 Per infinita secula. Con-
 serua dñe in ea timentes te
 pusillos cum malorū. Per.
 Sequē s. euā? ps. lu. l. d. r̄.
In illo tpe. Ingressus
 iesus perambulabat

hierico. Et ecce vir nomine
 zachēus: r̄ hic erat princeps
 publicanorū: et ipse diues.
 Et q̄rebat videre iesum q̄s
 esset: et non poterat pre tur-
 ba quia statura pusillus erat.
 Et precurrēs ascēdit in ar-
 bore sicomorū: vt videret il-
 lum: q̄ inde erat transitur.
 Et cū venisset ad locū suspi-
 cians iesus vidit illū: r̄ dixit
 ad eū. zachēe festinās descē-
 de: quia hodie in domo tua
 oportet me manere. Et festi-
 nans descēdit: et excepit il-
 lū gaudens. Et cū viderent
 oēs murmurabant dicētes
 q̄ ad hominē peccatorē di-
 uertisset. Stans autē zachē-
 us: dixit ad dñs. Ecce dimi-
 diū bonorū meorū domine
 do pauperib: et si quid ali-
 quē defraudauī / reddo qua-
 druplū. At iesus ad eū. H̄.
 hodie salus domui huic fa-
 cta est: eo q̄ et ipse filius sit
 abrahe. Venit enī filius ho-
 minis querere r̄ saluū face-
 re: q̄d perierat. Amē. **Ad
 laud. i.** Domū tuā domine
 decet sanctitudo in lōgitu-
 dine dierū. ps. xcij. Dominus
 regnauit. fo. xxxij. Cap. v. t
 oro vt in primis vel B. bre.
 Lapides preciosi. Sēs mi-
 ri tur. Et turres hierusa-

Dedicatio ecclesie.

lem gemmis edificabuntur. Omnes. **hy.** Hoc in tēplo. **fol. lxx.** **Ad bñ. an.** Hanc surgens iacob erigebat lapidem in titulum fundens oleum desuper votum vouit dño vere locus iste sanctus est et ego nesciebā. **Ad primam an.** Domus mea domus orationis vocabitur.

Ad. ii. a. Hec est domus dñi firmiter edificata bñfū data est supra firmā petraz. **Lap. et or. ov. in. i. ves. v.** Domine dilexi. **Ad. vi. a.** Benefundata est domus dñi supra firmam petram. **Lap. titulus. Apocalypsis. xxi.**

Adñi vocē magnaz de throno dicētē: ecce tabernaculū dei cum hominibus et habitabit cum eis et ipse si populus eius erit et ipse deus eius erit eorum deus. **Beati qui habitant in do. Diatio.**

Quesumus oēs deus: ut in hoc loco noi tuo dedicatio cunctis petentibus aures tue pietatis accommodes. Et famus per dñi.

Ad. ix. a. Lapides preciosi oēs muri tui et turre hierusalem gemis edificabuntur **Lpm. ii. Ad countros. vi.**

Desestis tēplum dei utui sicut dicit domi

nus: quoniam inhabitabo in illis et inambulabo: et ero illorum deus et ipsi erunt mihi populus. **Fundata est domus. Dico.**

Omnipotēs sempiternus domine deus effunde super hunc locum gratiam tuam: et omnibus hic te inuocantibus auribus tuis munus impende. Et factus per do. **In scdis ves. super pos seruatur pñe quattuor ae. de. ij. noc. Ep. re. hy. v. et oro vts in lau. Ad mgt. a. 3** achee festinās descēde quod hodie in domo tua oportet me manere: at ille festinās descēdit et suscepit illud gaudēs in domū suā hodie huic domus salua deo facta est alle.

Hota si dedicatio ecclesie succubi tpe paschali euenerit pro inuitato: et an. ad noct. laud. et horas et super pos ad vras q. ves. seruatur alla. ut de scdis tpe paschali occurrentibus. **Ad mgt. in primis vespis: et ad benedictus an. addatur vnum alla. in fine. Sitr. et singulis Reys magnis. Reys vero breuib. adduntur duo alla. in fine.**

C F B H S . .

